

Jeden den neslyšícím

Křehké mlčení

Hodinky na zápěstí mi ukazovaly půl jedné ráno. Protáhl jsem si obličej dlaněmi a pohodlněji se uvelebil na koženkovém gauči. Všude bylo plno lidí, a především hlasitá hudba, která znemožňovala slyšet i vlastní myšlenky.

„Richarde!“ zakřičel mi kamarád Eric do ucha, aby aspoň trochu přerušil rámus.

„Co je?“

„Nezajdeme si na cigaretu?“ zeptal se, a já přikývl. Vstali jsme a vyšli z klubu ven, Bylo teplo a dusno, až se těžko dýchalo. Eric mi podal zapalovač a cigaretu, kterou jsem si vložil do úst a zapálil. Po chvíli jsem vydechl cigaretový kouř. Společně jsme si sedli na obrubník chodníku a pozorovali hlučnou londýnskou ulici. Zaplavil mě pocit klidu a pohody, už dlouho jsem se necítil tak dobře.

„Víš co?“

„Co?“

„Já tenhle pocit miluju,“ zasmál se a lehl si na teplý chodník.

„Hej! Co blázníš?!“ vykřikl jsem, když si právě lehl a kolem jeho hlavy projelo kolo.

„Chceš, aby tě někdo přejel?“ zeptal jsem se a podíval se na pořád ležícího Erica.

„Je mi to jedno, takhle jsem spokojený,“ přiznal a znovu si vložil cigaretu do úst.

Nechápavě jsem zakroutil hlavou. Je to takový blázen, ale pořád můj nejlepší přítel. Známe se už od střední školy, já tehdy chodil do druhého ročníku a on právě nastupoval. Byl to zamlklý, ustrašený kluk, který se teprve rozkoukával, ale když jsem si ho takzvaně vzal pod křídla, velmi rychle se z něj stal kluk jako já. A upřímně není to zrovna něco, po čem by člověk toužil, ale dá se s tím žít. Ten kluk ještě nedospěl, narozdíl ode mě.

„Měl bych tohle praktikovat častěji,“ zvolal, posadil se a ramenem do mě šťouchl.

„Bys brzo skončil na kapačkách.“

„Prosím tě, ty jsi dneska ale naladěný,“ pousmál se.

„Ale vůbec ne,“ vyhrkl jsem a mávl nad tím rukou. Nedopalek cigarety jsem odhodil na zem. Postavil jsem se a podal Ericovi ruku, aby se mu lépe vstávalo.

Zatímco se snažil chytit mou dlaň, upoutala mou pozornost dívka, která se právě blížila naším směrem.

Blížila se pomalým, sebejistým krokem. Dlouhé tmavé vlasy jí splývaly po ramenou a v mihotavém světle pouliční lampy se jí oči zvláště leskly. Nejspíš šla z nějaké večere. Měla na sobě dlouhé černé společenské šaty a v ruce držela mobil, který si právě vkládala do kabelky.

Eric se konečně vyškrábal na nohy a všiml si, kam směřuje můj pohled.

„Znáš ji?“ zeptal se tiše, až nezvykle střízlivým tónem.

Zavrtěl jsem hlavou. „Ne, neznám.“

Dívka se zastavila kousek od nás. Pohlédla na nás oba a lehce se pousmála. Cigaretou v prstech naznačila gesto, které jsem si vyložil jako prosbu o zapalovač. Rozpačitě jsem jí ho podal. Naše prsty se na okamžik dotkly, ten dotek ve mně vyvolal zvláštní pocit, těžko popsatelný.

Zapálila si, tiše vydechla první obláček kouře a já pocítil potřebu navázat rozhovor. Opatrně jsem se jí zeptal na jméno.

Na její tváři se na vteřinu objevil výraz nepochopení a mně došlo, že mi nerozuměla. Zvedl jsem ruku a prstem ukázal na své ucho. Kývla. Byla neslyšící.

„R-i-c-h-a-r-d,“ řekl jsem pomalu a co nejzřetelněji, aby z pohybu mých rtů dokázala přečíst každé písmeno. Vytáhla z kabelky mobil a začala do něj něco ťukat. Eric celou situaci mlčky sledoval, podle výrazu zřejmě vůbec netušil, co se právě děje.

Dívka mi po chvíli ukázala displej telefonu s krátkým vzkazem: „Anna.“

Pousmál jsem se a ze slušnosti jí podal ruku. Přijala ji a pevně stiskla. Ten dotek byl překvapivě jistý a klidný, stejně jako ona celá.

„Bratře můj, já vás tu nechám. Vezmu si taxíka a pojedu domů,“ pronesl Eric teatrálně, přehodil paži kolem mých ramen a s úsměvem zamával Anně na rozloučenou.

Sledoval jsem, jak mi Eric mizí z dohledu. Pak jsem znovu obrátil pozornost k Anně, která právě típla cigaretu o obrubník. Naše pohledy se střetly. Dívali jsme se na sebe, jako bychom zkoumali každý detail v obličeji toho druhého. Všiml jsem si drobných pih na jejích líčkách a nose.

Jak mám s někým mluvit, když mě neslyší? Pro mě je to ticho zneklidňující, možná až zraňující. Ale ona ho vnímá jinak, klidně a přirozeně, jako něco, co ji nijak nesvazuje.

Ze zadní kapsy mých džín jsem vytáhl mobil, ale než jsem stihl něco napsat, podala mi tiše ten svůj. Přijal jsem ho a začal psát:

„Je mi to trochu trapné, ale mohl bych dostat tvé číslo?“

Vrátil jsem jí telefon a nervózně sledoval její reakci. Pomalu očima pročítala text, pak se pousmála, pohlédla na mě a přikývla.

Podal jsem jí tentokrát svůj mobil, do kterého mi bez váhání uložila své číslo.

„Děkuju,“ pronesl jsem zřetelně, aby mohla odezírat z mých rtů. Jemně se zasmála, skoro jako by to ocenila.

Přistoupila ke mně blíž a zlehka mě políbila na tvář. Bylo to nečekaný, ale hřejivý dotek. Odtáhla se, věnovala mi poslední pohled a pak se otočila a zmizela v dálce, stejně jako před chvílí Eric.

Probudilo mě až nepříjemné ticho. Otočil jsem se na druhou stranu postele a podíval se na hodiny. Půl deváté ráno. Přisahal bych, že jsem si budík nastavil na sedm. Zakroutil jsem hlavou, protáhl se pod peřinou a nakonec vstal.

Vydal jsem se do kuchyně. Ten naprostý klid mě ale začal čím dál víc znervózňovat. Parkety, které mi jinak vržou pod nohama, jako by úplně oněměly. Ignoroval jsem to, snažil se nic nevnímat.

Vešel jsem do kuchyně, obešel barový stůl a otevřel lednici. Vytáhl jsem kelímek bílého jogurtu a malou misku s borůvkami. Záměrně jsem pak dveře lednice zabouchl silněji než obvykle, čekal jsem, že uslyším alespoň ten známý zvuk. Ale nic.

Srdce se mi rozbušilo. Jogurt i borůvky jsem hodil na stůl a rychle přešel ke starému rádiu v rohu místnosti. Zapnul jsem ho, doufal v jediný šum, tón, cokoliv... Marně. Ani hláska, ani prasknutí. Ticho.

Začal jsem panikařit. Pobíhal jsem po kuchyni a držel se dlaněmi za hlavu. Několikrát jsem se štípl do paže, dokonce se kousl do rtu, abych se ujistil, jestli to není jen sen. Ale nebyl.

Proč nic neslyším? Mohla mě ta včerejší hlasitá hudba připravit o sluch? Ne, to není možné. Vždyť když jsem šel domů, slyšel jsem úplně všechno, i křik mladých lidí, kteří se vraceli z nějakého večírku.

Posadil jsem se na zem uprostřed kuchyně, hlavu složil do dlaní. A tehdy mě napadla jediná myšlenka. Anna.

Bez váhání jsem běžel do ložnice a popadl mobil. Vyhledal jsem Annino číslo a napsal krátkou zprávu: „Potřebuju se sejít.“ Každé písmeno jsem se přitom snažil vyslovit nahlas, ale netušil jsem, jestli to dělám správně. Neslyšel jsem nic.

Po chvíli čekání mi přišla odpověď: „Přijď do malého obchůdku s keramikou vedle knihovny Mi Casa. Budu tam na tebe čekat.“

Mobil jsem zavřel a šel se převléct do trochu slušnějšího oblečení, bílé košile s krátkým rukávem a černých kalhot. Odmítl jsem se jinak speciálně upravovat. Nešlo mi o vzhled, potřeboval jsem vědět, co se se mnou děje.

Cesta pěšky měla trvat půl hodiny, ale já to zvládl za sedmnáct minut. Zastavil jsem se před malým obchůdkem s keramikou. Přes výlohu jsem zahlédl pár zákazníků a v dálce také Annu. Bez rozmýšlení jsem vešel dovnitř a zamířil přímo k ní, nevnímaje pohledy lidí kolem ani mladé prodavačky, která na mě nejspíš cosi volala.

Anna držela v ruce keramický hrníček, na jehož povrch právě domalovávala jednu z mnoha květin. Naše pohledy se střetly stejně jako tehdy. Široce se usmála a rukama začala dělat gesta, kterými se dorozumívají neslyšící.

Na okamžik jsem měl pocit, že si ze mě musí dělat legraci, ale nedělala. A co víc, já jsem jí rozuměl. Každému jejímu slovu. Vyděšeně jsem na ni zíral s očima dokořán a zkoušel jí odpovídat. K vlastnímu úžasu jsem dokázal opakovat ta samá gesta.

Nerozuměl jsem tomu. Nechápal, jak je to možné. Jen jsem cítil, jak mě ten okamžik naprosto pohlcuje.

Anna si všimla mého rozechvění, usmála se, položila hrníček i štětec na stůl a přistoupila ke mně. „Máš, co jsi chtěl,“ ukázala prsty, pak sundala zástěru, odhodila ji na zem a vzala do ruky kabelku. Bez váhání mě chytla za ruku.

Co že jsem to chtěl? proběhlo mi hlavou a teprve pak jsem si uvědomil, že už spolu stojíme venku na ulici před obchodem.

Anna mě stále držela za ruku, její prsty byly pevné, přesto jemné. Ulice kolem nás zněla tichou prázdnotou, ale já si uvědomil, že už mi to nevadí. Najednou jsem necítil paniku, jen zvláštní klid, který z ní vyzařoval.

„Proč já?“ vyslovil jsem v duchu, protože slova se v mých ústech zdála být zbytečná. A ona jako by slyšela každou moji myšlenku.

Zastavila se, otočila ke mně a gestem mi ukázala: „Protože jsi slyšel, příliš mnoho. Nyní je čas, abys slyšel jinak.“

Její oči se leskly zvláštním světlem, které nepatřilo ani pouličním lampám. Měl jsem pocit, že se do nich propadám, že se mi před nimi otevírá prostor, o kterém jsem nikdy netušil.

„Ticho, které tě děsí není ztrátou,“ pokračovala rukama, „je to dar. Dar, který ti umožní rozumět tomu co jiní nevidí ani neslyší.“

Cítil jsem, jak se mi srdce rozbušilo, ale ne strachem. Spíš napětím, očekáváním. Jako by všechno kolem mě bylo součástí většího plánu.

Anna pustila mou ruku a z kabelky vytáhla malý keramický přívěšek, drobný, hladký, s vyrytým symbolem, který jsem nikdy neviděl. Vsunula mi ho do dlaně a sevřela ji vlastní rukou.

„Teď už nebudeš naslouchat ušima,“ ukázala s lehkým úsměvem. „Ale srdcem.“

A v tom okamžiku se mi zdálo, že kolem nás svět na okamžik přestal existovat. Lidé, domy, šum města, všechno se rozplynulo. Byli jsme tu jen já a ona... a ticho, které už nebylo prázdné, ale plné.

Když jsem sevřel přívěšek v dlani, ucítil jsem jemné teplo, spíše jako když se dotkneš paprsku slunce, ale jen ty, nikdo jiný.

Anna stála přede mnou, její tvář působila klidně, a přitom v jejích očích hořel zvláštní oheň, který se nedal vysvětlit.

„Kdo jsi?“ vyslovil jsem gestem, aniž bych sám věděl, jestli chci znát odpověď.

Usmála se, ne tak, jak se smějí lidé, ale spíš jako někdo, kdo zná pravdu, a přesto ji skrývá. Pomalu zvedla ruku a prstem mi poklepala na hrud', přímo nad srdcem.

„Já jsem ozvěna,“ naznačila rukama. „Ozvěna toho, co jsi kdysi ztratil.“

Málem jsem se zasmál, ta slova dávala stejně málo smyslu jako tohle ticho. Ale pak mi došlo, že něco ve mně na ně reaguje. Něco, co si nepamatovalo, ale přesto to poznávalo.

„Proč já?“ zopakoval jsem otázku.

Anna se sklonila k zemi, dotkla se dlažby a prstem nakreslila symbol, stejný jako na přívěšku. V okamžiku, kdy jej dokončila, dlažba slabě zazářila a já cítil náhlý závan chladu i tepla zároveň.

„Protože tvé ticho není náhoda,“ vysvětlila. „Je to brána. A já tě mám dovést na její druhou stranu.“

Svět se kolem nás na okamžik rozmazal, jako by ulice nebyla pevná. A já věděl, že jestli ji budu následovat, už se nic nevrátí do starých kolejí.

Když jsem na ten symbol pohlédl podruhé, svět se přelomil. Ulice, světla, vzdálený hluk Londýna, všechno se stáhlo, jako když se zavře víčko od krabičky. Zůstali jsme jen my dva a záře pod nohama.

Zavřel jsem oči, a když jsem je znovu otevřel, stál jsem jinde. Nebyla to ani noc ani den. Nebe nad námi připomínalo tekuté sklo, v němž se mihaly stříbrné a fialové odlesky. Vzduch voněl po dešti, i když žádné kapky nepadaly.

„Tady,“ řekla Anna a její hlas, poprvé slyšitelný, se rozezvučel jasně, skoro zpěvně.

Otočil jsem se k ní v šoku. „Ty... ty mluvíš?“

Usmála se a kývla. „Jen tady. Jen na téhle straně. Protože tohle není svět hluku, ale svět ozvěn.“

Za ní se krajina začala formovat. Město, které bylo povědomé, a přitom nepatřilo nikam. Domy se vlnily, jako by byly postavené z vody, stromy měly listy průhledné jako sklo. A uprostřed toho všeho se tyčila věž, tak vysoká, že mizela v tekutém nebi.

„Tam musíme jít,“ ukázala Anna k věži. „Protože tam je odpověď na tvé ticho.“

Srdce mi bušilo tak silně, že jsem měl pocit, že mě to přehluší. A přesto v tom podivném světě jsem poprvé po dlouhé době cítil klid.

Jak jsme vykročili, krajina se kolem nás měnila s každým mým dechem. Město ze skla se bortilo, když jsem si vzpomněl na bolest, a zase se stavělo, když jsem myslel na dětství. Bylo to jako chodit skrz vlastní paměť.

„Proč právě já?“ vydechl jsem, i když jsem se trochu bál odpovědi.

Anna se na mě podívala. Její oči tu působily jinak, hlubší, jasnější. „Protože tvé mlčení není obyčejné. Je to uzamčené. A ten zámek,“ ukázala na věž, „je v tobě.“

Najednou jsem zaslechl hlasy. Ne kolem, ale uvnitř. Dětský smích. Ostrý křik. Ztracená slova, která jsem kdysi chtěl vykřičet, ale zůstala ve mně uvězněná. Svět ozvěn je jenom zesiloval, až mi vibrovaly v kostech.

Zastavil jsem se a chytl se za hlavu. „Tohle nejsem já.“

„Tohle jsi přesně ty,“ zašeptala Anna. „Jen to, co sis zakázal slyšet.“

A tehdy jsem pochopil, že tahle cesta není útěk, ale konfrontace. Každý krok k věži byl vlastně krokem k místu, které jsem v sobě celou dobu obcházel.

Když jsme se přiblížili k věži, zvuky uvnitř mé hlavy začaly nabírat tvar. Z jednotlivých ozvě se skládala jedna scéna.

Byl jsem malý kluk. Seděl jsem u kuchyňského stolu, nohy mi nedosahovaly na zem. Otec křičel na matku, slova byla ostrá, trhala vzduch jako sklo. Matka se snažila něco říct, ale pokaždé, když otevřela ústa, přerušil ji další výbuch.

Chtěl jsem zakřičet taky, chtěl jsem je zastavit. V hrudi jsem cítil tlak, tak silný, že mě skoro dusil. Ale nevydal jsem ani hlásku. Hrdlo se mi sevřelo, jako by mě někdo chytil zevnitř. A pak přišla rána. Talíř roztříštěný o stěnu, matčin pláč.

V té chvíli jsem se rozhodl. Mlčení bylo jednodušší. Mlčení bylo bezpečné.

Svět ozvěn mi teď tu scénu přehrál jako divadlo. Jenže tentokrát jsem neviděl jen rodiče, viděl jsem i sám sebe. Malého kluka, sedícího v koutě, oči plné strachu.

„Tohle je důvod,“ řekla, jako by dokázala číst mé myšlenky. „Neztratil jsi hlas náhodou. Ty si ho pohřbil, abys přežil.“

Kolena se mi podlomila a já klesl k zemi. Věž přede mnou pulzovala, jako by čekala, jestli se odvážím ji otevřít.

Zprudka jsem otevřel oči. Hrudník mi pracoval, jako bych uběhl maraton. Zalapať jsem po dechu jako bych se chtěl nadechnout k slovům, ale žádná nevyšla. Jazyk i hrdlo byly němé, stejně jako vždycky. Jen oči, které se teď zalily slzami, dokázaly říct víc, než by zvládlo tisíc slov.

S třesoucíma se prsty jsem sáhl po mobilu. Obrazovka se rozsvítila, chvíli jsem bezmocně ťukal písmena, mazal je a psal znova, nakonec se na displeji objevilo: „Když jsem byl malý, slyšel jsem jednou. A pak ne. Pamatuju si jen křik. A ticho.“

Mobil jsem podal Anně, můj pohled byl sklopený. Styděl jsem se, že vůbec existuji.

Anna si text přečetla, avšak bez jediné odpovědi gestem. Ale její prsty našly mou dlaň, sevřela ji a nepustila. Na mobil už se nepodívala, koukala jen na mě, jako by i beze slov rozuměla.

Domů jsem šel pěšky. Ulice byly prázdné a chladné, ale hlava mi hučela jako po dlouhém snu. Odemkl jsem dveře, odhodil klíče na komodu a usedl na pohovku. Zavřel jsem oči, unavený ze všeho toho ticha.

A pak jsem to zaslechl. Tlumivé tikání hodin na stěně. Šramot sousedů v patře. Vlastní dech, který se mi ozýval v uších.

Sluch se mi vrátil. Tak prosté a náhle, jako by nikdy nezmizel. Ale vím, že to, co se stalo, skutečné bylo. Anna skutečná byla. A v tom tichu, které mě dusilo, jsem nakonec objevil i něco jiného, že občas nejde o slova, ale o to, kdo stojí vedle vás.